

**Руденко В. В.**

*к.е.н., доцент кафедри фінанси і кредит,  
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ  
м. Вінниця, Україна; e-mail: vitarudenko@ukr.net*

**Волощук Р. Є.**

*к.е.н., старший викладач кафедри фінанси і кредит,  
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ  
м. Вінниця, Україна; e-mail: ruslan\_vin72@meta.ua*

## **КОНСОЛІДОВАНЕ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД І ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ**

**Анотація.** У статті розглянуто історичні передумови формування та розвитку консолідованого оподаткування прибутку підприємств. Виокремлено та охарактеризовано два види консолідованого прибуткового оподаткування у зарубіжних країнах: режим податкової уніфікації та режим податкової інтеграції. Узагальнено переваги та недоліки оподаткування прибутку підприємств на консолідованій основі. Визначено причини скасування консолідованої сплати податку на прибуток підприємств в Україні та обґрунтовано можливості повернення до такого режиму оподаткування.

**Ключові слова:** податок на прибуток; консолідоване оподаткування; консолідована група підприємств; режим податкової уніфікації; режим податкової консолідації.

Формул: 0; рис.: 0; табл.: 3; бібл.: 10

**Rudenko V. V.**

*PhD in economics, associate professor of Finance and Credit Department,  
Vinnitsia educational and scientific institute of economics TNEU  
Vinnytsia, Ukraine; e-mail: vitarudenko@ukr.net*

**Voloshchuk R. Ye.**

*PhD in economics, senior lecturer of Finance and Credit Department,  
Vinnitsia educational and scientific institute of economics TNEU  
Vinnytsia, Ukraine; e-mail: ruslan\_vin72@meta.ua*

## **THE CONSOLIDATED PROFIT TAXATION OF ENTERPRISES: FOREIGN EXPERIENCE AND UKRAINIAN REALITY**

**Abstract.** The article considers preconditions of forming and developing the consolidated enterprises profit taxation. Two types of consolidated profit taxation in foreign countries are singled out and characterised. To them refer tax unification and tax integration patterns. The advantages and disadvantages of imposing a tax on enterprises profit on a consolidated basis are generalized. The reasons of abolishing the consolidated tax on profit of Ukrainian enterprises are defined and the ways of returning to such a taxation pattern are substantiated.

**Keywords:** profit tax, consolidated taxation, consolidated group of enterprises, a unified taxation pattern, a tax consolidation pattern.

**JEL Classification:** H20, H22, H25

Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 3; bibl.: 10

**Руденко В. В.**

*к.э.н., доцент кафедры финансы и кредит  
Винницкий учебно-научный институт экономики ТНЭУ  
г. Винница, Украина; e-mail: vitarudenko@ukr.net*

**Волощук Р. Е.**

*к.э.н., старший преподаватель кафедры финансы и кредит,  
Винницкий учебно-научный институт экономики ТНЭУ  
г. Винница, Украина; e-mail: ruslan\_vin72@meta.ua*

## КОНСОЛИДИРОВАННОЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЕ ПРИБЫЛИ ПРЕДПРИЯТИЙ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И ОТЕЧЕСТВЕННЫЕ РЕАЛИИ

**Аннотация.** В статье рассмотрены исторические предпосылки формирования и развития консолидированного налогообложения прибыли предприятий. Выделены и охарактеризованы два вида консолидированного подоходного налогообложения в зарубежных странах: режим налоговой унификации и режим налоговой интеграции. Обобщены преимущества и недостатки налогообложения прибыли предприятий на консолидированной основе. Определены причины отмены консолидированной уплаты налога на прибыль предприятий в Украине и обоснованы возможности возвращения к такому режиму налогообложения.

**Ключевые слова:** налог на прибыль; консолидированное налогообложение; консолидированная группа предприятий; режим налоговой унификации; режим налоговой консолидации.

Формул: 0; рис.: 0; табл.: 3; библи.: 10

**Вступ.** На сучасному етапі розвитку оподаткування прибутку підприємств, діяльність яких пов'язана між собою, все частіше застосовується режим консолідованого оподаткування, у межах якого для цілей оподаткування враховується не тільки сам факт наявності особливих зв'язків між підприємствами, а й якість і ступінь, економічний і юридичний зміст такого взаємозв'язку. У межах даного режиму оподаткування підприємствам – учасникам консолідованої групи надається право визначати свої податкові зобов'язання з податку на прибуток на консолідованій основі – за допомогою об'єднання або передачі фінансових показників.

За тривалий період розвитку режиму консолідованого оподаткування прибутку підприємств у світовій практиці накопичено значний досвід, який може бути використаний для удосконалення вітчизняного прибуткового оподаткування юридичних осіб. З цього погляду практичне значення має дослідження позитивних і негативних аспектів функціонування консолідованого оподаткування прибутку підприємств у зарубіжних країнах, розуміння особливостей якого дозволить визначити шляхи його застосування та розвитку в Україні.

**Аналіз досліджень та постановка завдання.** Концептуальні засади консолідованого оподаткування прибутку підприємств знайшли відображення у працях зарубіжних і вітчизняних учених. Так, Д. Бабенко [1], О. Ермакова [2] та М. Троянська [2, 3] розглядають історичні передумови формування консолідованих груп платників податків, виокремлюючи переваги та недоліки консолідованого оподаткування підприємств. О. Бондаренко [4], В. Громов [4], Т. Малиніна [4], Н. Мигукіна [5], Р. Ортманн [6] досліджують різновиди оподаткування прибутку об'єднаної групи підприємств у різних країнах. М. Богоділова [7] характеризує практику консолідованого оподаткування прибутку юридичних осіб в Україні. Варто зауважити, що у сучасній вітчизняній науці проблемі оподаткування прибутку об'єднаних груп підприємств практично не приділяється уваги, що створює перешкоди для впровадження передового світового досвіду прибуткового оподаткування юридичних осіб.

Метою статті є вивчення особливостей функціонування режиму консолідованого оподаткування прибутку підприємств у зарубіжних країнах і розгляд можливостей його застосування у вітчизняній практиці.

**Результати дослідження.** Консолідоване оподаткування – особливий податковий режим, що передбачає уніфіковану сплату податків групою взаємопов'язаних підприємств, одне з яких (материнське) управляє діяльністю інших (дочірніх) або контролює її.

Консолідоване оподаткування було впроваджено в окремих державах у різні роки з метою створення сприятливих умов для розвитку підприємницької діяльності великих платників податків та на цій основі забезпечення стабільності й економічного зростання [6].

Практика консолідованого оподаткування має тривалу історію становлення й розвитку, яку умовно можна розділити на три етапи [3]:

1. Етап виникнення – з початку ХХ ст. до закінчення Другої світової війни (Австрія – 1902 р., США – 1917 р., Німеччина – 1920 р., Данія – 1936 р., Нідерланди – 1940 р., Іспанія – 1942 р.). Причиною виникнення консолідованого оподаткування в Австрії стала зацікавленість держави у скороченні негативних наслідків від діяльності окремих економічних суб'єктів. У США та Іспанії консолідоване оподаткування спочатку мало примусовий характер, адже у цих країнах функціонувала прогресивна шкала податку на прибуток, тому завдяки такому режиму оподаткування держава не лише протидіяла дробленню підприємств, а й сприяла зростанню податкової бази та відповідному збільшенню податкових надходжень до бюджету.

2. Етап становлення – після Другої світової війни до початку ХХІ ст. (Швеція – 1965 р., Великобританія – 1967 р., Нідерланди – 1969 р., Франція – 1971 р., Люксембург – 1981 р., Португалія – 1987 р., Фінляндія – 1987 р., Нова Зеландія – 1993 р.). Поширення консолідованого оподаткування було зумовлено прагненням держав до підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення додаткових конкурентних переваг національним підприємствам.

3. Етап нового розвитку на основі інтеграції – з початку ХХІ ст. і дотепер (Австралія – 2002 р., Японія – 2002 р., Італія – 2004 р., Австрія – 2005 р., Корея – 2010 р., Росія – 2012 р.). Розвиток консолідованого оподаткування пов'язаний з формуванням стимулів для розвитку інтеграційних процесів в економіці, адже такий режим оподаткування застосовується не лише до підприємств–резидентів, а й до підприємств–нерезидентів.

Незважаючи на свою багаторічну історію консолідоване оподаткування, зокрема прибутку підприємств, продовжує розвиватися. При цьому розвиток пов'язаний як із внесенням змін до діючої практики консолідованого оподаткування, так і зі створенням нових режимів у країнах, які вже мають досвід застосування консолідованого оподаткування, і в країнах, де механізм консолідації для цілей прибуткового оподаткування ніколи не застосовувався.

Ми вважаємо, що наразі у світі можна виокремити два види консолідованого оподаткування прибутку підприємств: режим податкової уніфікації та режим податкової інтеграції.

Режим податкової уніфікації заснований на формуванні консолідованої групи підприємств, які виступають як єдиний платник податку на прибуток. Податкова уніфікація передбачає обчислення податкової бази повністю на консолідованій основі і, відповідно, підготовку єдиної податкової декларації від всієї групи. Консолідований прибуток розраховується шляхом об'єднання окремих сум прибутку кожного підприємства групи. Спочатку визначається фінансовий результат кожного підприємства окремо. Після цього прибуток і збитки окремих підприємств об'єднуються та розраховується фінансовий результат консолідованої групи. Цей результат і є консолідованою податковою базою [4]. Разом з тим податкова єдність групи передбачає не тільки податкову консолідацію, відбувається втрата юридичної самостійності членів групи, об'єднання їх активів. Цей механізм несе в собі елементи не лише податкової, а й бухгалтерської консолідації.

Режим податкової уніфікації запроваджено у більшості розвинених країн світу, що відображено у табл. 1.

Режим податкової уніфікації передбачає пряму та/або опосередковану участь материнського підприємства в дочірніх у межах від 50% до 100%. У деяких країнах мінімальний строк застосування режиму податкової уніфікації визначено законодавчо, а в інших країнах його взагалі не встановлено. У більшості країн режим податкової уніфікації можуть використовувати лише вітчизняні підприємства, однак є країни де його можуть впроваджувати й іноземні підприємства. Зокрема у країнах Європи такими іноземними підприємствами можуть бути лише юридичні особи, що є резидентами країн Європейського союзу та/або країн Європейського економічного простору.

У Польщі найбільш жорсткі вимоги до застосування режиму податкової уніфікації. Підприємства – резиденти можна розглядати в якості єдиного платника податку на прибуток

за дотримання таких вимог: всі підприємства – члени консолідованої групи повинні бути товариствами з обмеженою відповідальністю або акціонерними товариствами з місцем реєстрації у Польщі; середній акціонерний капітал підприємств – членів консолідованої групи має становити не менше 1 мільйона злотих; договір про створення консолідованої групи податкоплатників повинен бути укладений на строк не менше трьох років та зареєстрований компетентним податковим органом; підприємства – члени консолідованої групи не здійснюють жодних операцій, що не мають юридичних і фінансових зв'язків з підприємствами, які не є членами консолідованої групи; консолідована група платників податку на прибуток підтримує рівень податкової рентабельності у межах 3% [8].

Таблиця 1

Режим податкової уніфікації у різних країнах світу\*

Країна	Вимоги до застосування консолідованого оподаткування прибутку		
	Частка участі материнського підприємства у дочірніх	Правовий статус материнського та дочірніх підприємств	Мінімальний строк застосування
Австралія	100%	Тільки резиденти	Не визначено
Австрія	50%	Резиденти та нерезиденти	3 роки
Данія	50%	Резиденти та нерезиденти	10 років
Іспанія	75%	Резиденти та нерезиденти	Не визначено
Італія	50%	Резиденти та нерезиденти	3 роки
Корея	100%	Тільки резиденти	5 років
Нідерланди	95%	Резиденти та нерезиденти	5 років
Німеччина	50%	Тільки резиденти	5 років
Нова Зеландія	100%	Тільки резиденти	Не визначено
Польща	95%	Тільки резиденти	3 роки
Португалія	75%	Резиденти та нерезиденти	3 роки
Росія	90%	Тільки резиденти	2 роки
США	80%	Тільки резиденти	Не визначено
Фінляндія	90%	Тільки резиденти	Не визначено
Франція	95%	Резиденти та нерезиденти	Не визначено
Японія	100%	Тільки резиденти	Не визначено

\* Джерело: складено авторами на основі [8].

У Данії існує два типи консолідованого оподаткування прибутку підприємств: 1) обов'язкове спільне оподаткування прибутку, яке застосовується до всіх датських підприємств (зокрема філій та постійних представництв) в межах консолідованої групи; 2) добровільне міжнародне спільне оподаткування прибутку, за якого іноземні підприємства та іноземні постійні представництва можуть бути об'єднані з датськими підприємствами до консолідованої групи [8].

У Фінляндії існує режим «обмеженої» податкової уніфікації, адже у цій державі консолідація з метою оподаткування не використовується. Однак за певних обставин оподатковувані прибутки та збитки між підприємствами – членами консолідованої групи можуть бути об'єднані. До таких обставин належать: об'єднання підприємств у консолідовану групу повинно відбутися до початку податкового періоду; материнське підприємство має мати у власності протягом усього податкового періоду принаймні 90%

капіталу дочірніх підприємств; члени консолідованої групи повинні бути підприємствами – резидентами держави та займатися виробничою діяльністю, не являючись фінансовими, страховими або пенсійними установами; рішення про передачу оподатковуваних доходів і витрат має прийматися до закінчення звітного податкового періоду, який завершується у всіх підприємств – членів консолідованої групи в один і той же день; передача прибутків і збитків, які не вважаються капітальними інвестиціями, повинна відобразитися у податковій звітності усіх підприємств і впливати на їх податкову базу [8].

Режим податкової інтеграції формально не використовує консолідовану групу підприємств у якості єдиного платника податку на прибуток. Податкова інтеграція передбачає або надання знижки з податку на прибуток для підприємств, що входять до консолідованої групи, або участь одного підприємства у відшкодуванні збитків іншого в межах однієї групи, або обов'язкову передачу прибутків і збитків всередині групи підприємств, що зустрічається досить рідко, оскільки не створює повної, послідовної й завершеної податкової консолідації [5]. Прибуток кожного підприємства групи розраховується самостійно, виходячи з власних результатів діяльності, однак з метою оподаткування пов'язані підприємства визнаються єдиним економічним суб'єктом.

Режим податкової інтеграції запроваджено у низці країн світу, що відображено у табл. 2.

Таблиця 2

Режим податкової інтеграції у різних країнах світу\*

Країна	Вимоги до застосування консолідованого оподаткування прибутку		
	Частка участі материнського підприємства у дочірніх	Правовий статус материнського та дочірніх підприємств	Мінімальний строк застосування
Велика Британія	75%	Резиденти та нерезиденти	Не визначено
Ірландія	75%	Резиденти та нерезиденти	Не визначено
Кіпр	75%	Тільки резиденти	Не визначено
Латвія	90%	Резиденти та нерезиденти	Не визначено
Малайзія	70%	Тільки резиденти	Не визначено
Мальта	50%	Тільки резиденти	Не визначено
Мексика	80%	Тільки резиденти	Не визначено
Норвегія	90%	Резиденти та нерезиденти	Не визначено
Сінгапур	75%	Тільки резиденти	Не визначено
Швеція	90%	Резиденти та нерезиденти	Не визначено

\* Джерело: складено авторами на основі [8].

У Великобританії діють специфічні правила функціонування консолідованих груп підприємств з метою оподаткування. Так, передбачена можливість компенсації прибутків і збитків всередині групи та передача активів між підприємствами без виникнення податкових зобов'язань [8].

У Норвегії та Швеції всередині консолідованої групи рентабельне підприємство може передати прибуток у вигляді грошових коштів або майна збитковому підприємству та зменшити за рахунок цього свою податкову базу. У свою чергу, збиткове підприємство, яке отримало грошові кошти або майно, свою податкову базу збільшує, компенсуючи збиток [8].

У Кіпрі, Латвії, Малайзії, Сінгапурі існує можливість передачі збитків між підприємствами – членами консолідованої групи. У Ірландії можливо передавати лише збитки, які виникають в результаті торговельної діяльності, а на Мальті – збитки, які виникають від торговельної діяльності та внаслідок зниження ділової активності.

Таким чином, різні види консолідованого оподаткування прибутку підприємств впроваджені у більшості розвинених держав світу, що зумовлено низкою переваг застосування такого режиму. Хоча оподаткування прибутку підприємств на консолідованій основі має і недоліки використання (табл. 3).

Таблиця 3

Переваги та недоліки застосування консолідованого оподаткування прибутку підприємств\*

Переваги	Недоліки
Для держави	
1. Створення преференцій для консолідованих груп платників податків вивільняє додаткові ресурси для їх розвитку, що сприяє зростанню економіки та потенційному збільшенню податкових надходжень до бюджетної системи. 2. Зникає необхідність контролю за використанням трансфертних цін всередині консолідованої групи платників податків, що суттєво спрощує податковий контроль, скорочує кількість платників податків і контрольованих операцій.	1. Зниження надходжень з податку на прибуток до бюджетної системи за рахунок об'єднання прибутків і збитків учасників консолідованої групи платників податків. 2. Ускладнення адміністрування податку на прибуток.
Для платників податків	
1. Можливість застосування пониженої ставки з податку на прибуток. 2. Мінімізація ризику донарахування податку на прибуток і нарахування фінансових санкцій через неможливість застосування правил трансфертного ціноутворення. 3. Зменшення консолідованої податкової бази на суму прибутків та/або збитків, отриманих окремими підприємствами в межах консолідованої групи платників податків. 4. Вдосконалення податкового планування по консолідованій групі платників податків та спрощення складання податкової звітності. 5. Можливість реінвестування вивільнених грошових коштів від зниження податкового навантаження у розвиток підприємств.	1. Жорсткі вимоги до створення та функціонування консолідованої групи платників податків. 2. Відсутність можливості зарахування збитків учасників консолідованої групи платників податків, що виникли до їх вступу до такої групи. 3. Збільшення строків податкових перевірок, адже такий контроль здійснюється одночасно стосовно всіх учасників консолідованої групи платників податків. 4. Зазвичай обмежений строк функціонування консолідованих груп платників податків.

\* Джерело: складено авторами на основі [1, 2].

Отже, завдяки введенню консолідованого оподаткування прибутку для підприємств – платників податків вирішується проблема застосування складних правил трансфертного ціноутворення та забезпечується додаткова можливість для зниження податкового навантаження. Для держави результатом введення консолідованого оподаткування прибутку є спрощення умов ведення підприємницької діяльності, підвищення її ефективності, стимулювання розвитку інтегрованих структур, уніфікація податкової системи та спрощення податкового контролю, що призводить до зростання національної економіки та збільшення податкових надходжень до бюджетної системи в перспективі.

Варто зазначити, що багато держав світу (Аргентина, Білорусь, Бразилія, Бельгія, Гонконг, Греція, Грузія, Естонія, Індія, Індонезія, Канада, Китай, Литва, ПАР, Румунія, Таїланд, Туреччина, Чехія, Швейцарія, зокрема й Україна) не використовують жодного з режимів консолідованого оподаткування прибутку підприємств.

В Україні із прийняттям Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» [9] та Податкового кодексу України [10] підприємства, що мали відокремлені підрозділи без статусу юридичних осіб, могли сплачувати консолідований податок на прибуток. Однак, з 1 січня 2015 р. консолідоване оподаткування прибутку підприємств було скасовано. На думку законотворців, норми щодо консолідованої сплати податку на прибуток застаріли та істотно

ускладнювали адміністрування податку як з боку платників, так і з боку фіскальних органів. Перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності та відсутність звітності за міжнародними стандартами у розрізі відокремлених підрозділів підприємств унеможливило консолідовану сплату податку на прибуток. Крім того, відміна консолідованого прибуткового оподаткування юридичних осіб повинна була призвести до спрощення адміністрування податку на прибуток, зменшення кількості звітності, яку складають платники податків, а також сприяти гармонізації податкового та бухгалтерського обліку, в тому числі за міжнародними стандартами [7].

На нашу думку, скасування консолідованого оподаткування прибутку підприємств в Україні було зумовлено тим, що його функціонування пов'язано з багатьма спірними моментами та додатковими податково–бюджетними ризиками, серед яких основним є зменшення податкових надходжень до бюджетної системи. Хоча в Японії зазначена проблема була вирішена введенням тимчасового (строком на два роки з початку запровадження консолідованого оподаткування) двохвідсоткового додаткового податку на прибуток. Ми вважаємо, що надалі скорочення податкових надходжень до бюджету могло б бути компенсовано внаслідок покращення фінансового стану підприємств – учасників консолідованих груп, а також стимулювання «виходу з тіні» значної частини доходів підприємств за рахунок уникнення внутрішньогрупового трансфертного ціноутворення, наслідком чого стане зростання податкових надходжень до бюджетів держави.

**Висновки.** Узагальнюючи результати дослідження, варто зазначити, що розвиток консолідованого оподаткування прибутку підприємств у зарубіжних країнах загалом орієнтований на поліпшення умов діяльності платників податків і надання їм додаткових можливостей щодо застосування спеціальних правил оподаткування груп підприємств. Впровадження різних режимів консолідованого оподаткування прибутку свідчить про зацікавленість держав у створенні додаткових переваг ведення діяльності для великих підприємств, підвищення їх інвестиційної привабливості та інвестиційної привабливості країни в цілому.

Повернення в Україні до прибуткового оподаткування взаємопов'язаних підприємств відповідало б основним світовим тенденціям розвитку консолідованого оподаткування, що сприяло б вирішенню важливих завдань щодо наближення вітчизняної податкової системи до зарубіжних стандартів і поліпшення інвестиційного клімату країни. Разом з тим, введення консолідованого оподаткування прибутку в Україні відповідно до тенденцій, що склалися в зарубіжній практиці, не може бути проведено без урахування особливостей вітчизняної податкової системи та специфіки соціально–економічного розвитку держави. В зв'язку з цим впровадження оподаткування консолідованих груп платників податків, на нашу думку, повинно проводитися з урахуванням наслідків і результатів податкових реформ та пріоритетних завдань, поставлених перед вітчизняною податковою системою.

#### Література

1. Бабенко, Д. Введение концепции консолидированных групп налогоплательщиков в России: предварительные итоги и основные последствия [Текст] / Д. Бабенко // РИСК: Ресурсы. Информация. Снабжение. Конкуренция. – 2014. – № 2. – С. 283–287.
2. Троянская, М. А. Консолидированная группа налогоплательщиков: сочетание интересов государства и налогоплательщиков [Текст] / М. А. Троянская, Е. А. Ермакова // Экономическое возрождение России. – 2015. – № 1 (43). – С. 56–64.
3. Троянская, М. А. Ретроспективный анализ образования и развития консолидированного налогообложения [Текст] / М. А. Троянская // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2014. – № 14 (175). – С. 361–365.
4. Бондаренко, О. Ю. Зарубежный опыт применения специальных правил по налогу на доходы корпораций для консолидированных групп налогоплательщиков [Электронный ресурс] / О. Ю. Бондаренко, В. В. Громов, Т. А. Малинина // РАНХиГС при Президенте Российской Федерации. – Москва, 2013. – 95 с. – Режим доступа: <http://w82.ranepa.ru/fnp/wpaper/22.pdf>.
5. Мигукина, Н. Э. Зарубежный опыт государственного регулирования института консолидированного налогообложения в рамках обеспечения экономической безопасности [Текст] / Н. Э. Мигукина // Вопросы экономики и права. – 2015. – № 12. – С. 81–87.
6. Ortmann, R. The Impact of a Harmonized European Corporate Tax Base on Investment Decisions of Multinationals : PhD thesis [Electronic resource] / Ortmann Regina. – Vienna : Vienna University of Economics and Business, 2015. – 122 p. – Available at: <http://epub.wu.ac.at/4827>.

7. Богоділова, М. Є. Про нововведення в оподаткуванні податком на прибуток та податком на додану вартість з 01 січня 2015 року [Текст] / М. Є. Богоділова // Аспекти Державної податкової служби. – 2015. – № 1 (9). – С. 22–42.

8. Guide to Going Global Tax [Electronic resource]. – Available at: <https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>.

9. Про оподаткування прибутку підприємств [Електронний ресурс] : закон України від 28.12.1994 р. №334/94–ВР. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/334/94–вр/ed19941228>.

10. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755–17>.

*Стаття надійшла до редакції 10.03.2017*

*©Руденко В. В., Волощук Р. Є.*

#### References

1. Babenko, D. (2014). Vvedenie kontseptsii konsolidirovannykh grup nalogoplatelshchikov v Rossii: predvaritelnye itogi i osnovnye posledstviia. *RISK: Resursy. Informatsia. Snabzhenie. Konkurentsia*, 2, 283–287.

2. Troianskaia, M. A., & Ermakova, E. A. (2015). Konsolisirovannaia grupa nalogoplatelshchikov: sochetanie interesov gosudarstva i nalogoplatelshchikov. *Ekonomicheskoe vozrozhdenie Rossii*, 1(43), 56–64.

3. Troianskaia, M. A. (2014). Retrospektivnyi analiz obrazovaniia i razvitiia konsolidirovannogo nalogooblazheniia. *Vestnik Orenburgskogo gosudarstvennogo universiteta*, 14(175), 361–365.

4. Bondarenko, O. Yu., Gromov, V. V., & Malinina, T. A. (2013). *Zarubezhnyi opyt primeneniia spetsialnykh pravil po nalogu na dokhody korporatsii dlia konsolidirovannykh grup nalogoplatelshchikov*. RANKHiGS pri prezidente Rossiiskoi Federatsii. Available at: <ftp://w82.ranepa.ru/rnp/wpaper/22.pdf>

5. Migukina, N. E. (2015). Zarubezhnyi opyt gosudarstvennogo regulirovaniia instituta konsolidirovannogo nalogooblazheniia v ramkakh obespecheniia ekonomicheskoi bezopasnosti. *Voprosy ekonomiki i prava*, 12, 81–87.

6. Ortmann, R. (2015). *The Impact of a Harmonized European Corporate Tax Base on Investment Decisions of Multinationals*: PhD thesis. Vienna : Vienna University of Economics and Business. Available at: <http://epub.wu.ac.at/4827>

7. Bohodilova, M. Ye. (2015). Pro novovvedeniia v opodatkuvani podatkum na dodanu vartist z 01 sichnia 2015 roku. *Aspekty Derzhavnoi podatkovoi sluzhby*, 1(9), 22–42.

8. *Guide to Going Global Tax*. Available at: <https://dits.deloitte.com/#TaxGuides>

9. Zakon Ukrainy (1994, December). *Pro opodatkuvaniia prybutku pidpriemstv*. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/334/94–вр/ed19941228>

10. Kodeks Ukrainy (2010, December). *Podatkovi kodeks Ukrainy*. Available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755–17>

*Received 10.03.2017*

*©Rudenko V. V., Voloshchuk R. Ye.*